

Les coses, pel seu nom

Que la ciutat de València és una delirant olla de grills no és cap notícia. Determinades confirmacions d'aquesta obvietat, quan afecten les institucions, sí que poden esdevenir-ho. En aquest cas, la pallassada de la setmana començà, el dia 26 de gener, quan el periòdic *Las Provincias* publicava l'extracte d'una nota del gabinet de premsa municipal referida a la convocatòria dels premis Ciutat de València: «considerando que algunas modalidades como el Constantí Llombart de narrativa en catalán están insuficientemente premiadas, la Delegación ha tomado la decisión de incrementar todos los premios, y desde el 89 serán de un millón de pesetas cada uno». Amb això en tenia prou per destapar la caixa dels trons, i amb bona punteria: «la nota de premsa, de cert, provocarà reaccions contràries en l'oposició, en un moment que el partit en el poder municipal corre el risc de perdre l'alcaldia, cas que l'oposició s'ho proposa», deia l'anònim articulista del diari degà. Llavors, justament, l'alcalde Pérez Casado intentava un acostament a la desesperada a un González Lizondo, que no ha oblidat mai que l'alcalde de València alguna vegada passà per nacionalista i que fins i tot va ser contertulí habitual de Joan Fuster.

L'endemà començaven les rectificacions. El regidor de cultura, Roberto Cantos, notifica que l'aparició del terme *català* en la nota es deu a un mer lapsus de redacció «i no es correspon en absolut amb els criteris de convocatòria d'aquests premis». El culte regidor rebla més avant el clau: «A més, en tot moment s'indicava clarament que era en *llengua valenciana* —cosa del tot falsa, d'altra banda— o en *la nostra llengua*».

Roberto Cantos demostrava una vegada més que no domina la terminologia, peça essencial en una guerra de signes lingüístics. Si «valencià», com a nom de la modalitat meridional del català, és un terme acceptable, bé que ambigu, per als defensors de la unitat

L'aparició, en una nota de premsa municipal, de la paraula *català*, tot parlant dels premis Ciutat de València, ha organitzat un considerable cacau, amb guerres de comunicats i ample espai a la premsa. Tot un pas de comèdia.

Víctor Iranzo

Pérez Casado haurà de reprendre el seu regidor per usar l'expressió «llengua valenciana».

de la llengua, «llengua valenciana» a hores d'ara només és esgrimit pels partidaris acèrrims de la secessió lingüística. Sense adonar-se'n, Cantos greixava així el carro de la irracionalitat blavera, per la qual cosa se li exigiria dies després una rectificació pública que encara no s'ha produït.

Mentrestant, González Lizondo aprofitava la seua posició de força per exigir represàlies davant l'alcalde. Segons ell, els responsables del lapsus «ni mereixen estar en el seu gabinet ni en

la institució sobre la qual informen. Com a regidor i valencià crec que és el meu deure exigir a vostè l'adopció d'aquestes mesures contra els qui atempten, des d'un lloc de responsabilitat important, contra el bon nom de la institució municipal i de la ciutat de València».

Una invitació a la cacera de bruixes que no queia en el buit. El dia 28 *Las Provincias* ho informava: «La funcionària redactora material del text mecanografiat que distribuï el comunicat de premsa... ha estat sotmesa a expedient per aclarir els fets i determinar-ne responsabilitats». En aquest moment, l'afer sobrepassava definitivament l'anècdota. L'ambigüitat socialista no havia arribat mai a expedient ningú per emprar el terme *català*. Ara s'obria una veda d'abast incalculable. Una veda previsible. Significativament, es diu que la funcionària en qüestió havia demanat disculpes als seus superiors, al·legant que «li havia fallat l'autocensura». I és que les institucions socialistes no són precisament un bon camp de cultiu de la llibertat d'expressió.

Al mateix temps començaven les reaccions. Alfons Cervera, jurat del premi de poesia en castellà i membre de la progressista Unió de Escriitores del País Valencià, feia pública la seua dimissió com a jurat dels «Ciutat de València». En una valenta carta al regidor Cantos li reprotxa haver cedit davant les pressions «dels qui només busquen en la gresca l'èxit de la seua ideologia».

Que la primera reacció provinguera d'un escriptor en espanyol va rebolcar ultra mesura la bilis del senyor González Lizondo —que ha deixat Cervera fet un drap allà on li han donat micro. Però, per desgràcia, per al *duce* d'Unió Valenciana la lucidesa no és patrimoni exclusiu de les víctimes primeres i constants de la seua demagògia.

El punt més divertit, o sagnant, del cas és que les set convocatòries anteriors del premi de narrativa en *valencià* del Constantí Llombart han estat guanyades, amb una sola excepció, per catalans o illencs. D'altra banda, el guanyador de l'any passat, el català Joaquim Soler, era enguany membre del jurat, cas gens insòlit en la història dels premis. Per a més inri, l'únic guanyador valencià del premi, l'alzireny Josep Gregori, se solidaritzava

públicament amb el jurat dimitit i manifestava la seua enèrgica repulsa contra la persecució del terme *atalà*. Unes dades que, òbviament, *Las Provincias* no ha publicat.

Dijous 28 de gener, dotze dels quinze jurats havien decidit de dimitir: Alfons Cervera, Ferran Torrent, Josep Iborra, Joaquim Soler, Jesús Huguet, Carmelina Sánchez Cutillas, Josep Battaller, Jordi Teixidor, Vicent Sòria, Munoz Puelles i Cristóbal Zaragoza. Francisco Brines suspenia la seua decisió fins a rebre una explicació de Roberto Cantos i es comprometia a dimitir, cas que l'expedient continuara el seu curs. Es desconeixia la posició de Carlos Bousoño i Andrés Amorós.

Darrere seu, una pluja de comunicats de protesta: les seccions valencianes de les Associacions d'escriptors i traductors en llengua catalana, la Unió de periodistes del País Valencià, la Unió de escriptors del País Valencià i el Pen Club. El prestigi en els medis intel·lectuals de Pérez Casado havia arribat a la cota més baixa. Per aquesta i per altres raons, Ferran Belda, en una editorial de *Levante*, li suggeria que començara a buscar la porta d'eixida de l'Ajuntament.

Alfons Cervera declarava a EL TEMPS... «Jo puc legitimar el projecte cultural d'uns premis, però mai les guerres privades entre grups polítics, i molt menys la irracionalitat contra la cultura, irracionalitat que UV ha fet norma de conducta». «Aquest incident ha demostrat que una paraula —atalà— segueix sent motiu de persecució i de càstig. És una actitud digna de Torquemades».

Ferran Torrent encara es manifesta-

va més contundentment: «Sens dubte estem pagant les contrapartides lingüístiques de l'intent de pacte entre l'alcalde Pérez Casado i UV. L'expedient ha estat una prova de força d'aquest partit i, pel que sembla, l'alcalde ha demostrat ser un *kamikaze* polític».

«Aquest assumpte —afirmava Torrent— descredita l'Ajuntament i el mateix PSOE, que ha jugat sempre el perillós joc de la indefinició. Estableix un precedent molt perillós perquè és la primera volta que un càrrec important del PSOE fa un intent de castigar algú per dir les coses pel seu nom. Si l'expedient va avant, caldrà que els col·lectius intel·lectuals hi prenguen mesures. Inclús l'Asociación Colegial de Escritores hauria d'intervenir-hi».

Ferran Torrent subratllava també «la magnífica i ràpida resposta d'un ampli sector dels escriptors en castellà». Un gest de solidaritat que és, en efecte, un dels pocs detalls simpàtics de tot l'afer.

De l'altra banda, Ricard Pérez Casado opinava que la reacció dels jurats havia estat precipitada i donava a entendre que l'obertura de l'expedient informatiu no significava, en principi, que se'n seguirà cap mesura disciplinària. En qualsevol cas, la resposta del medi intel·lectual havia estat prou forta perquè l'alcalde decidira reunir-se el divendres a la nit amb una representació dels jurats dimitits, per intentar recompondre els plats trencats.

Després de dues hores de conversa els jurats acceptaven les explicacions de l'alcalde i emetien un comunicat conjunt: «1.— El senyor alcalde ha facilitat complida informació i abundoses explicacions. 2.— L'alcalde de la ciu-

tat ha donat completes garanties de respecte absolut a la llibertat d'expressió i a la nostra llengua i cultura, raó fonamental de convocar els esmentats premis». Pérez Casado donava a més garanties verbals de resoldre sense conseqüències el famós expedient, i fins i tot afirmava que tindria un gest públic en favor de la unitat de la llengua catalana, com s'afanyava recordar-li a l'endemà el diari *El País*. Serà cosa de veure-ho. Els jurats, doncs, es reincorporaven a les seues funcions amb l'exceptió d'Alfons Cervera, que, tot i acceptar el comunicat i respectar l'actitud dels seus companys, en restava al marge, perquè «no vull participar en un projecte cultural que s'ha demostrat massa lligat a les amenaces d'Unión Valenciana». Cervera ens confessava després que no veia clar el resultat de l'afer: «Em sembla que l'ambigüitat s'hi manté. L'actitud emporuguida d'uns polítics davant la demagògia i la irracionalitat segueix sent possible; de fet, crec que no ha canviat res».

Si la tempesta desencadenada en el got d'aigua municipal ha superat l'anècdota, ha estat perquè s'ha pogut entreveure on porta aquesta ambigüitat. El difícil equilibri entre la indefinició, més o menys frívola, dels qui ens governen i la bel·ligerància inquisitorial de l'oposició es trenca sempre pel mateix costat. I la reacció dels implicats, dels intel·lectuals i de la premsa, manifestada ara amb rara contundència i quasi unanimitat, s'atura només s'arriba de nou al punt de partida. Aquesta ambigüitat insostenible i perillosa —ja que sempre es decanta pel costat salvatge— que és a València la normalitat. □

T E X T O S P E D A G Ò G I C S

FREIRE EN CATALÀ

PAULO
FREIRE

L'EDUCACIÓ COM A PRÀCTICA
DE LA LLIBERTAT

Eumo Editorial / Diputació de Barcelona